

Motion till riksdagen 2021/22:82

av **Amineh Kakabaveh (-)**

Förbud mot synliga religiösa symboler för barn i skolan och förskolan

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det ska råda förbud mot att bära slöja och andra synliga religiösa symboler inom skolans och förskolans verksamhet i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett förtydligande bör införas i skollagen så att det inte blir möjligt för vårdnadshavare att hindra sina barn att delta i gymnastiklektioner samt sex- och samlevnadsundervisning och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Det är dags för riksdagen att ta ställning emot slöja och andra religiösa symboler för skolbarn.

I ett sekulärt och demokratiskt land som Sverige förväntas alla dess invånare omfattas av normen om allas lika värde och lika behandling. Sverige är ett av de första länderna i världen som antagit och implementerat FN:s barnkonvention i sin lagstiftning. Konventionens barnperspektiv ska därmed alltid stå i centrum och beaktas i alla beslut som tas på alla nivåer i samhället och inom familjen. Barnperspektivet innebär att alla barn och ungdomar, oavsett ursprung, har rätt till utbildning, lek och utveckling. Vidare har de rätt till skydd mot alla former av övergrepp, fysiska såväl som psykiska. Barnperspektivet finns implementerat i den svenska skolans värdegrund som följaktligen vilar på ett fundament av demokrati, mänskliga rättigheter och allas lika värde. Skolans arbete kring pojkars och flickors lika villkor utgår från att jämställdhet är en mänsklig rättighet i enlighet med FN:s konvention om de mänskliga rättigheterna och konventionen om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor.

Barns rättighet att själva bilda sin identitet fri från religiös indoktrinering borde vara given. Religionen får aldrig tillåtas komma in och styra barns och ungdomars

utveckling, liv och hälsa. Men det är ett faktum att religionen tyvärr har en stor påverkan på barns liv i dagens Sverige.

Enligt skollagen ska verksamheten i skolan ”utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Särskilt skall den som verkar inom skolan främja jämställdhet mellan könen samt aktivt motverka alla former av kränkande behandling såsom mobbning och rasistiska beteenden.” Enligt skollagen är alla barn mellan sju och sexton år skolpliktiga och undervisning i grundskolan är obligatorisk för alla barn i Sverige. Ingen har rätt att hindra ett barn att delta i den obligatoriska undervisningen, inte ens barnets föräldrar. Med detta anser vi att barnets rättighet att själv utveckla sin identitet utan religiös indoktrinering måste ges ett tydligare uttalat aktivt stöd från skolans sida.

Enligt skollagen är alla barn mellan sex och sexton år skolpliktiga och undervisning i grundskolan är obligatorisk. Ingen har rätt att förhindra barnen att delta i den obligatoriska undervisningen, inte ens föräldrar. Men det förekommer att föräldrar förbjuder sina döttrar att delta i gymnastik och sex- och samlevnadsundervisningen. Det förekommer också att personal i grundskolan tillmötesgår föräldrars krav vilket leder till att flickor går miste om både gymnastik och sex- och samlevnadsundervisning.

Slöjan är inte frigörande. Det finns hundratusentals kvinnor runtom i världen som utsätts för syraattacker och andra former av tortyr för att de vägrar bära slöjan. Iranska, algeriska och många andra feminister i islamiska stater har kämpat i frihetens namn för att slippa den, och de har fått betala dyrt för sin kamp.

Iranska feminister och många andra kvinnor från muslimska länder har kämpat för frihet från slöjan och de har fått betala dyrt. Det finns hundratusentals kvinnor som utsätts för syraattacker och andra former av tortyr om de vägra bära slöjan. Vi har konstaterat att i de länder där en del av våra föräldrar kommer ifrån är slöjan inte frigörande, tvärtom är slöjan en symbol för förtryck.

Religion har alltid upprätthållit en hierarkisk och tydligt heterosexuellt präglad förståelse av sexualitet. Erkännandet av den sexuella njutningen blir särskilt problematisk och känslig när det gäller flickors och kvinnors sexualitet. Den uppfattas som fitna – det som förför och skapar oordning, och är därmed i behov av en mycket långtgående social kontroll. Kvinnan måste dölja sin kropp för att undgå att väcka mannens lust och frambringa oreda i samhället. Genom kontroll av kvinnors sexualitet upprätthålls den kollektiva moralen och samhälleliga ordningen.

Det finns inga historiska belägg för att slöjan är en muslimsk uppfinning. Genusforskaren Leila Ahmed har utrett könets historia i muslimska samhällen i boken *Women and Gender in Islam*.

Det finns fyra tunga argument för att flickor ska befrias från det direkta eller indirekta tvånget att bära slöja i skolan.

1. Att kvinnor beslöjas har sitt ursprung i det feodala samhällets patriarkala syn på kvinnans sexualitet och roll i reproduktionen. Det är en föråldrad könsuppfattning som inte hör hemma i vårt samhälle men som bevaras och som leder till att flickors och kvinnors mänskliga rättigheter undergrävs.
2. Att kvinnor och flickor beslöjas förutsätter könssegregation, vilket i sin tur leder till diskriminering. Flickor som bär slöja får begränsad tillgång till de erfarenheter, aktiviteter och den samvaro som skolan erbjuder. Många tillåts inte delta i sex- och samlevnadsundervisning, gymnastik och idrott, lägerverksamhet osv.

3. De får inte vistas utan slöja bland pojkar och män som inte tillhör familjen eller utanför hemmet, t.ex. i simhallen eller på badstranden, utan måste täcka håret och kroppen.
4. Genom att tvinga flickor redan i förskoleåldern att bära slöja riskerar man att de sexualiseras. Det kan innebära att flickor, hur små de än må vara, tvingas ta ansvar för pojkarnas och männens sexualitet. Barn är barn och ska få vara det. Flickor ska kunna delta i lek och andra aktiviteter i förskolan utan en slöja som hindrar deras rörelser och utesluter dem från olika verksamheter. Små flickor tvingas att ta ansvar för männens sexualitet – ”deras smutsiga blickar”.

Kontrollen av kvinnors och flickors sexualitet är ett sätt att förneka mänskliga rättigheter. Det osynliggör dem som individer och människor och reducerar dem till en sexuell förbrukningsvara. Denna kontroll inpräntas tidigt hos barnen, framför allt hos flickorna genom religiös och traditionell indoktrinering, men också genom utbredd fysisk och psykisk bestraffning för att de ska anpassa och underordna sig. Allt detta begränsar allvarligt deras livsutrymme. De nekas fritidsaktiviteter och tvingas till slavarbete i hemmet, nekas att leka med vars familjer har andra värderingar och en annan syn än den som den egna familjen/släkten står för. Normbrott bestraffas med grov fysisk och psykisk misshandel. Tyvärr har jag möter dagligen i vheks verksamhet där vuxna kvinnor och tonåringar som vill ta av slöjan bestraffas hårt av mannen, familjemedlemmar, släktingar men också av grannar och ”dåligt” rykte sprids om dem. Under 2020 har jag intervjuat flera tonåringar och vuxna kvinnor i hederspodden. De berättar att de tvingades att bo på skyddat boende och ha skyddad identitet bara för att de tagit av slöjan. Samtliga var mellan 17 år till 55 år. Att bära slöja är inte något klädesplagg utan ett religiöst påbud som blir familjens, släktingars, klanens, mannens sätt att kontrollera kvinnors sexualitet och kroppar. Jag har egen erfarenhet av att bära den från när jag var barn. Därför vet jag att slöjan blir en del av ens egen identitet när man av sin familj tvingas bära den varje dag. Det blir en del av din identitet. Och den har du inte själv valt.

Många kvinnor och flickor bär slöja frivilligt. De gör det för att de är utövande muslimer eller för att de vill markera tillhörighet och identitet. Andra gör det efter påtryckningar och av tvång eller för att de helt enkelt förväntas göra det. Vilka skäl bäraren än har måste slöjans innebörd och konsekvenser som samhällsföreteelse diskuteras och hanteras. Så sker inte idag, och det har spelat rasistiska och främlingsfientliga krafter i händerna.

Jag menar att om vi som konsekventa och allvarligt menande demokrater vill ta ställning för alla flickors och kvinnors rätt till sin kropp och rätt till sin sexualitet måste vi våga prata om vad slöjan i grunden handlar om. Vi måste våga ta konsekvenserna av att slöjan faktiskt inte är en tygbit eller ett klädesplagg vilket som helst och saknar betydelse utan att den står för en mycket bestämd syn på kvinnor, flickor och män och pojkar och deras sexualitet och roller i samhället.

Amineh Kakabaveh, oberoende socialistisk riksdagsledamot

Amineh Kakabaveh (-)